

ПРАВА І СВОБОДИ ЛЮДИНИ

Робоча програма навчальної дисципліни (Силабус)

Реквізити навчальної дисципліни

Рівень вищої освіти	<i>Перший (бакалаврський)</i>
Галузь знань	<i>Для всіх (крім 08 Право)</i>
Спеціальність	<i>Для всіх (крім 081 Право)</i>
Освітня програма	<i>Усі освітньо-професійні програми (крім 081 Право)</i>
Статус дисципліни	<i>Нормативна (цикл загальної підготовки)</i>
Форма навчання	<i>очна (денна)</i>
Рік підготовки, семестр	<i>3 курс, осінній або весняний семестр</i>
Обсяг дисципліни	<i>60 / 2 кредити ЄКТС Денна форма навчання: лекції – 18 год., практичні (семінарські) заняття – 18 год., самостійна робота – 24 год.</i>
Семестровий контроль/ контрольні заходи	<i>Залік / МКР</i>
Розклад занять	<i>http://rozklad.kpi.ua/</i>
Мова викладання	<i>Українська</i>
Інформація про викладачів курсу	<i>Викладачі кафедри ІГАП</i>
Розміщення курсу	<i>Google Classroom, код у викладача</i>

Програма навчальної дисципліни

1. Опис навчальної дисципліни, її мета, предмет вивчання та результати навчання

Навчальна дисципліна «Права і свободи людини» є нормативною, належить до циклу загальної підготовки бакалаврів та вивчається на третьому курсі, розроблена для отримання знань здобувачів вищої освіти про права, свободи людини та антикорупційну діяльність.

Метою даної дисципліни є формування високої культури правового мислення, здатності об'єктивно сприймати правові явища та політичні процеси у контексті сталого розвитку, що відбуваються в нашому суспільстві і застосовувати отримані знання в повсякденному житті та практичній діяльності.

Предметом даної дисципліни є ознайомлення студентів із сучасним станом та розвитком прав і свобод людини, зокрема і в сфері протидії корупції, міжнародною та українською нормативною базою в цій галузі, принципами громадянського суспільства та сталим розвитком, як найперспективнішою ідеологією ХХІ століття.

Студенти мають продемонструвати такі компетентності:

Загальні:

- ЗК 9 – здатність працювати в команді.
- ЗК 11 – здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та

необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

Фахові:

- ФК 3 – цінування та повага до гідності людини як найвищої соціальної цінності, розуміння її правової природи.
- ФК 13 – здатність до критичного та системного аналізу правових явищ здатність працювати в колективах виконавців, у тому числі в міждисциплінарних проектах.

а також програмні результати навчання:

- ПК3 – проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел.
- ПК5 – давати короткий висновок щодо окремих фактичних обставин (даних) з достатньою обґрунтованістю.
- ПК13 – знати та розуміти особливості реалізації а застосування норм матеріального та процесуального права
- ПК25 – розуміти та використовувати інноваційні технології в сфері правничої професії, що спрямовані на забезпечення сталого розвитку.

2. Пререквізити та постреквізити дисципліни (місце в структурно-логічній схемі навчання за відповідною освітньою програмою)

Навчальна дисципліна «Права і свободи людини» знаходиться в певному зв'язку з іншими дисциплінами циклу соціально-гуманітарної підготовки студентів. Для вивчення даного курсу, студенту достатньо володіти знаннями, засвоєними після вивчення шкільного курсу з основ правознавства.

Необхідно також мати загальне розуміння регулювання правовідносин в суспільстві та реалізації своїх прав та свобод у повсякденному житті.

Результати навчання, які формуються освітнім компонентом	Як, яким чином, за допомогою яких методів формуються результати навчання	Як перевіряється формування результатів навчання
ПК3. Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел	Методи: проблемний, кейс-метод, пошуково-дослідницький. Форми: міні-дослідження, аналіз законодавства, робота з джерелами, опрацювання документів.	Аналітичне завдання, усна презентація з посиланням на джерела, короткий письмовий висновок.
ПК5. Давати короткий висновок щодо окремих фактичних обставин (даних) з достатньою обґрунтованістю	Методи: аналіз ситуацій, індуктивний метод. Форми: ситуаційні задачі, рольові ігри, обговорення правових кейсів.	Письмова правова позиція, тестове завдання, розв'язання юридичного кейсу.
ПК 13. Знати та розуміти особливості реалізації а застосування норм матеріального та процесуального права	Методи: репродуктивний, порівняльно-правовий. Форми: лекції, моделювання ситуацій, юридичні вправи, схеми та таблиці.	Тестування, письмове опитування, аналіз і тлумачення норм права.
ПК 25 Розуміти та використовувати інноваційні технології в сфері правничої професії, що спрямовані на забезпечення сталого розвитку	Методи: проєктний, дослідницький. Форми: робота з міжнародними документами, розробка мініпрезентацій.	Підготовка візуальних презентацій, доповідей з проблемних питань.

3. Зміст навчальної дисципліни «Права і свободи людини»:

Тема 1. Виникнення, ознаки та функції держави. Громадянське суспільство та правова держава

Передумови виникнення держави – економічні, соціальні та політичні. Основні теорії походження держави, її історичні типи. Сутність, функції і форми – правління, державного устрою, політичного режиму - держави.

Поняття громадянського суспільства, його особливості та інститути. Особливості формування громадянського суспільства в Україні. Правова держава. Соціальна держава.

Тема 2. Право як інструмент для регулювання суспільних відносин

Передумови виникнення права. Поняття та ознаки права (регулятивний характер, нормативність, загальнообов'язковість, формальна визначеність, системність). Функції права.

Співвідношення понять «право» та «закон». Поняття «нормативно-правовий акт». Види нормативно-правових актів. Правова норма.

Форми реалізації права та основні способи його захисту.

Тема 3. Правовий статус особи, співвідношення понять «права», «свободи» та «обов'язки»

Правовий статус особи як система гарантованих державою прав, свобод, обов'язків та відповідальності. Терміни «людина» та «громадянин» у контексті визначення правового статусу суб'єкта. Основні ідеї, «підвалини» правового статусу особи.

Поняття «правосуб'єктність», «правоздатність» та «дієздатність». Правовідносини як різновид суспільних відносин.

Сутність прав, свобод та обов'язків як невід'ємних складових правового статусу, співвідношення між поняттями.

Тема 4. Основи публічного права (конституційне право, кримінальне право, адміністративне право)

Характеристика конституційного, адміністративного та кримінального права як галузей права України.

Конституція України як основний закон держави. Види прав людини і громадянина. Невідчужуваність та непорушність прав. Громадянство. Форми народовладдя в Україні.

Кодекс України про адміністративні правопорушення (КУпАП). Адміністративне правопорушення, його складові. Адміністративні стягнення: поняття, види. Адміністративна відповідальність.

Кримінальний кодекс України (ККУ). Кримінальне правопорушення. Склад правопорушення. Вина, форми вини.

Тема 5. Основи приватного права (цивільне право, трудове право)

Загальна характеристика цивільного права України. Цивільно-правові відносини. Особисті немайнові права, що забезпечують природне існування і соціальне буття фізичної особи. Майнові відносини. Об'єкти цивільного обігу. Поняття та види договірних зобов'язань. Цивільно-правова відповідальність.

Право на працю. Загальний порядок укладання трудового договору. Трудовий договір, трудова угода, трудовий контракт: порівняльна характеристика. Підстави припинення трудового договору. Робочий час і час відпочинку за чинним законодавством про працю України. Дисциплінарна і матеріальна відповідальність. Новітні форми здійснення праці.

Тема 6. Забезпечення та реалізація прав людини

Права людини. Правосуддя. Судова система України: суди загальної юрисдикції та Конституційний Суд України. Міжнародний Суд ООН. Міжнародний кримінальний суд. Європейський суд з прав людини. Механізми реалізації прав людини – національні та міжнародні. Проблеми забезпечення та реалізації прав людини.

Тема 7. Сталий розвиток суспільства. Інститут прав людини в контексті переходу на засади сталого розвитку

Актуальність проблеми сталого розвитку. Причини виникнення ідей сталого розвитку («криза цивілізацій», «холодна війна»). Термін «глобалізація» та «глобальні проблеми». Поняття та сутність сталого розвитку. Взаємозв'язок окремої людини та людства в цілому з природою.

Основні засади сталого розвитку у юридичному полі. Юридичне забезпечення цілей розвитку тисячоліття (подолання бідності, забезпечення якісної освіти впродовж життя, забезпечення гендерної рівності, зменшення дитячої смертності, поліпшення здоров'я матерів, обмеження поширення ВІЛ/СНІДу та туберкульозу і започаткування тенденцій до скорочення їхніх масштабів, сталий розвиток довкілля) та Україна.

Правосвідомість у соціально-політичному розвитку людини: поняття, структура, види. Правова культура населення: поняття, види, способи підвищення рівня. Сучасні проблеми та характерні особливості розвитку прав людини у контексті глобалізації. Національні особливості переходу України на шлях сталого розвитку. Правозахисні рухи.

Тема 8. Антикорупційна діяльність в Україні

Поняття корупції та її види. Суб'єкти корупційних правопорушень. Антикорупційне законодавство. Правовий статус, завдання, функції та повноваження державних органів, що здійснюють антикорупційну діяльність в Україні: Національне агентство з питань запобігання корупції, Національне антикорупційне бюро України, Спеціалізована антикорупційна прокуратура.

Участь громадськості в запобіганні корупції.

Правовий статус викривача. Державний захист прав викривачів та членів їхніх сімей.

Форми повідомлення про корупційні правопорушення.

Тема 9. Засади антикорупційної політики Національного технічного університету України «КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ імені Ігоря Сікорського

Антикорупційна політика та антикорупційна програма Університету.

Працівники та здобувачі вищої освіти, як суб'єкти, на яких поширюється дія антикорупційного законодавства.

Правовий статус уповноваженої особи з питань запобігання та виявлення корупції. Прийняття та розгляд повідомлень про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень.

4. Навчальні матеріали та ресурси

Для успішного вивчення дисципліни достатньо опрацювати навчальний матеріал, який викладається на лекціях, а також ознайомитись з:

Базова література:

1. Права і свободи людини : навч. посіб. для здобувачів ступеня бакалавра усіх освітньо-професійних програм (крім «081 – Право») / уклад.: І. О. Боднарчук, І. О. Кудерська, В. І. Новошицька, М. В. Куляша ; КПП ім. Ігоря Сікорського. Київ : КПП ім. Ігоря Сікорського, 2023. 154 с. URL: <https://ela.kpi.ua/handle/123456789/57364> (дата звернення 22.05.2025).
2. Баглей О. В. Стратегія сталого розвитку : навч. посіб. / О. В. Баглей ; МОН України, Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т, 2020.
3. Права людини та їх захист у сучасних реаліях : навч. посіб. для студентів закл. вищ. освіти / Ю. В. Ломжець, Ю. А. Бойко, К. О. Дубова, М. О. Філіппських [та ін.] ; за ред. Ю. В. Ломжеця ; МОН України, Нац. ун-т кораблебудування ім. адмірала Макарова. Миколаїв : Вид-во Нац. ун-ту кораблебудування ім. адмірала Макарова, 2020. URL: <https://jurkniga.ua/contents/prava-lyudini-ta-ikh-zakhist-u-suchasnikh-realiyakh-navchalniy-posibnik.pdf> (дата звернення 22.05.2025).

4. Медвідь А. Гарантування прав людини на життя, свободу та справедливий суд Європейською конвенцією 1950 року і Конституцією України : порівняльно-правові аспекти : монографія / А. Медвідь. Львів : Растр-7, 2020.
5. Пушкар П. В., Бабанли Р. Загальні питання розуміння і застосування практики ЄСПЛ / П. В. Пушкар, Р. Бабанли. Київ : Норма права, 2022. 168 с.

Додаткова література:

6. Вплив пандемії коронавірусу COVID-19 на права, свободи і безпеку людини в інформаційній сфері : матеріали наук.-практ. студ. конф. (Київ, 12 трав. 2020 р.) / КПІ ім. Ігоря Сікорського. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2020.
7. Бервено С. М. Цивільне право України. Загальна частина : підручник / С. М. Бервено. Київ : Юрінком Інтер, 2018.
8. Іншин М. І. Трудове право України : підручник / М. І. Іншин. Київ : Юрінком Інтер ; Буква Закону, 2019.
9. Коломієць Л. В. Стратегія сталого розвитку : навч. посібник / Л. В. Коломієць. Кропивницький, 2019. 126 с. URL: <http://dspace.kntu.kr.ua/jspui/bitstream/123456789/9215/1/...> (дата звернення 22.05.2025).
10. Копиленко О. Л. Загальна теорія держави і права (основні поняття, категорії, правові конструкції та наукові концепції) : навч. посібник / О. Л. Копиленко. Київ : Юрінком Інтер, 2016.
11. Медвідь А. Права людини на життя, свободу та справедливий суд за Європейською конвенцією 1950 року і Конституцією України : дис. ... д-ра юрид. наук / Андрій Медвідь., 2020. URL: <https://www.uzhnu.edu.ua/en/infocentre/get/29067> (дата звернення 22.05.2025).
12. Мельник Р. С. Загальне адміністративне право в питаннях і відповідях : навч. посібник / Р. С. Мельник. Київ : Юрінком Інтер, 2019.
13. Міжнародний захист прав людини : навч. посібник / за ред. О. Б. Онишко. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2022. 540 с. URL: <https://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/5215/1/Онишко%20О.Б.%20--%20Міжнародний%20захист.pdf> (дата звернення 22.05.2025).
14. Совгіря О. В., Шукліна Н. Г. Конституційне право України. Повний курс : навч. посібник / О. В. Совгіря, Н. Г. Шукліна. Київ : Юрінком Інтер, 2018. 556 с. URL: <http://www.nsj.gov.ua/files/1562065972Конституційне%20право%20України.%20Повний%20курс.pdf> (дата звернення 22.05.2025).
15. Стратегії сталого розвитку : навч. посібник / В. В. Добровольський, Є. М. Безсонов, Г. В. Непеїна, Д. О. Крисінська, Н. А. Сербулова. Миколаїв : Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2021. 160 с. URL: <https://dspace.chmnu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/509/1/...> (дата звернення 22.05.2025).
16. Стратегія сталого розвитку: європейські горизонти : підручник / І. Л. Якименко, Л. П. Петрашко, Т. М. Димань [та ін.]. Київ : НУХТ, 2022. 337 с. URL: https://rep.btsau.edu.ua/bitstream/BNAU/7990/1/strategiia_staloho.pdf (дата звернення 22.05.2025).
17. Стратегія сталого розвитку : підручник / В. М. Боголюбов, М. О. Клименко, Л. Г. Мельник, О. О. Ракоїд ; за ред. В. М. Боголюбова. Київ : ВЦ НУБіП України, 2018. 446 с. URL: http://dglib.nubip.edu.ua:8080/bitstream/123456789/5822/1/Bogolubov_Strategij%20stalogo%20rozvutku.pdf (дата звернення 22.05.2025).
18. Теорія держави і права : підручник / О. М. Бандурка, О. М. Головка, О. С. Передерій [та ін.] ; за заг. ред. О. М. Бандурки. Харків : Харків. нац. ун-т внутр. справ, 2018. 416 с. URL: <https://dspace.univd.edu.ua/server/api/core/bitstreams/ec53e9fd-7fdf-49ed-a6f8-a95c8ba5d5aa/content> (дата звернення 22.05.2025).

Нормативно-правові акти:

19. Конституція України : Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text> (дата звернення 22.05.2025).

20. Кримінальний кодекс України : Закон України від 05.04.2001 № 2341-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text> (дата звернення 22.05.2025).
21. Цивільний кодекс України : Закон України від 16.01.2003 № 435-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text> (дата звернення 22.05.2025).
22. Господарський кодекс України : Закон України від 16.01.2003 № 436-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text> (дата звернення 22.05.2025).
23. Кодекс України про адміністративні правопорушення : Закон України від 07.12.1984 № 80731-X. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text> (дата звернення 22.05.2025).
24. Кодекс законів про працю України : Закон України від 10.12.1971 № 322-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08#Text> (дата звернення 22.05.2025).
25. Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права від 16.12.1966 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_042 (дата звернення 22.05.2025).
26. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 04.11.1950 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004 (дата звернення 22.05.2025).
27. Міжнародна конвенція про ліквідацію всіх форм расової дискримінації від 21.12.1965 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_105#Text (дата звернення 22.05.2025).
28. Конвенція ООН проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання від 10.12.1984 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_085#Text (дата звернення 22.05.2025).
29. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права від 16.12.1966 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_043 (дата звернення 22.05.2025).
30. Загальна декларація прав людини від 10.12.1948 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_015 (дата звернення 22.05.2025).
31. Конвенція про статус біженців від 28.07.1951 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_011#Text (дата звернення 22.05.2025).
32. Конвенція про права дитини від 20.11.1989 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_021#Text (дата звернення 22.05.2025).
33. Конвенція про права осіб з інвалідністю від 13.12.2006 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_g71#Text (дата звернення 22.05.2025).
34. Про запобігання корупції : Закон України від 14.10.2014 р. № 1700-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18#Text> (дата звернення 22.05.2025).
35. Про засади державної антикорупційної політики на 2021-2025 роки : Закон України від 20.06.2022 р. № 2322-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2322-20#Text> (дата звернення 22.05.2025).
36. Конвенція ООН проти корупції, прийнята на 58 сесії Генеральної Асамблеї ООН 31.10.2003 (ратифікована Законом України від 18.10.2006 р. № 251-V). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_c16#Text (дата звернення 22.05.2025).
37. Про запобігання корупції: Закон України від 14.10.2014 р. № 1700-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18#Text> (дата звернення: 22.05.2025).
38. Про Національне антикорупційне бюро України: Закон України від 14.10.2014 р. № 1698-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1698-18#Text> (дата звернення: 22.05.2025).

Для пошуку НПА та судової практики необхідно використовувати такі **офіційні інтернет-портали**:

- rada.gov.ua – Офіційний веб-сайт Верховної Ради України;
- kmu.gov.ua – Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України: Урядовий портал;
- court.gov.ua – Судова влада України;
- ombudsman.gov.ua – Офіційний веб-сайт Уповноваженого Верховної Ради з прав людини;

Навчальний контент

5. Методика опанування навчальної дисципліни (освітнього компонента)

На лекціях надається матеріал у формі вільного викладу викладача з наданням студенту можливості конспектування та занотовування почутого, а також надання матеріалів студенту для самостійного опрацювання.

№ з/п	Назва теми лекції та перелік основних питань
1	Тема 1. Виникнення, ознаки та функції держави. Громадянське суспільство та правова держава. План лекції: 1. Передумови виникнення держави – економічні, соціальні та політичні. 2. Основні теорії походження держави, її історичні типи. 3. Сутність, функції і форми – правління, державного устрою, політичного режиму - держави. 4. Поняття громадянського суспільства, його особливості та інститути. 5. Особливості формування громадянського суспільства в Україні. 6. Теорія правової та соціальної держави. <i>Література: базова 1,10,18</i>
2	Тема 2. Право як інструмент для регулювання суспільних відносин. План лекції: 1. Передумови виникнення права. 2. Поняття та ознаки права. 3. Функції права. 4. Співвідношення понять «право» та «закон». 5. Поняття «нормативно-правовий акт». 6. Види нормативно-правових актів. 7. Правова норма. 8. Форми реалізації права та основні способи його захисту. <i>Література: базова 1,10,18</i>
3	Тема 3. Правовий статус особи, співвідношення понять «права», «свободи» та «обов'язки». План лекції: 1. Правовий статус особи як система гарантованих державою прав, свобод, обов'язків та відповідальності. 2. Сутність прав, свобод та обов'язків як невід'ємних складових правового статусу, співвідношення між поняттями. 3. Поняття «правосуб'єктність», «правоздатність» та «дієздатність». 4. Правовідносини як різновид суспільних відносин. 5. Терміни «людина» та «громадянин» у контексті визначення правового статусу суб'єкта. Основні ідеї, «підвалини» правового статусу особи. <i>Література: базова 1,3,4,5,10,11,18, допоміжна 25,26,29,30</i>
4	Тема 4. Основи публічного права (конституційне право, кримінальне право, адміністративне право). План лекції: 1. Характеристика конституційного, адміністративного та кримінального права як галузей права України. 2. Конституція України як основний закон держави. 3. Види прав людини і громадянина. 4. Невідчужуваність та непорушність прав. Громадянство. 5. Форми народовладдя в Україні. 6. Кодекс України про адміністративні правопорушення (КУпАП).

	7. Адміністративне правопорушення, його складові. 8. Адміністративні стягнення: поняття, види. Адміністративна відповідальність. 9. Кримінальний кодекс України (ККУ). 10. Злочин: поняття, ознаки, види. Склад злочину; вина, форми вини. <i>Література: базова 1, допоміжна 10,12,14,18,19,20,23</i>
5	Тема 5. Основи приватного права (цивільне право, трудове право). План лекції: 1. Загальна характеристика цивільного права України. Цивільно-правові відносини. 2. Особисті немайнові права, що забезпечують природне існування і соціальне буття фізичної особи. 3. Поняття та види договірних зобов'язань. 4. Цивільно-правова відповідальність. 5. Право на працю. 8. Загальний порядок укладання трудового договору. Трудовий договір, трудова угода, трудовий контракт: порівняльна характеристика. 9. Підстави припинення трудового договору. 10. Робочий час і час відпочинку за чинним законодавством про працю України. 11. Дисциплінарна і матеріальна відповідальність. <i>Література: базова 1,3,4, допоміжна 7,8,21, 22,24,25,28,29</i>
6	Тема 6. Забезпечення та реалізація прав людини. План лекції: 1. Права людини. 2. Правосуддя. Судова система України: суди загальної юрисдикції та Конституційний Суд України. 3. Міжнародний Суд ООН. Міжнародний кримінальний суд. Європейський суд з прав людини. 4. Механізми реалізації прав людини – національні та міжнародні. Проблеми забезпечення та реалізації прав людини. <i>Література: базова 1-3</i>
7	Тема 7. Сталий розвиток суспільства. Інститут прав людини в контексті переходу на засади сталого розвитку. План лекції: 1. Актуальність проблеми сталого розвитку. 2. Причини виникнення ідей сталого розвитку («криза цивілізацій», «холодна війна»). 3. Термін «глобалізація» та «глобальні проблеми». 4. Поняття та сутність сталого розвитку. 5. Взаємозв'язок окремої людини та людства в цілому з природою. 6. Основні засади сталого розвитку у юридичному полі. 7. Сучасні проблеми та характерні особливості розвитку прав людини у контексті глобалізації. 8. Юридичне забезпечення цілей розвитку тисячоліття (подолання бідності, забезпечення якісної освіти впродовж життя, забезпечення гендерної рівності, зменшення дитячої смертності, поліпшення здоров'я матерів, обмеження поширення ВІЛ/СНІДу та туберкульозу і започаткування тенденцій до скорочення їхніх масштабів, сталий розвиток довкілля) та Україна. 9. Правова культура населення: поняття, види, способи підвищення рівня. <i>Література: базова 1-3, допоміжна 15,16,17</i>
8	Тема 8. Антикорупційна діяльність в Україні. План лекції: 1. Поняття корупції та її види. Суб'єкти корупційних правопорушень. 2. Антикорупційне законодавство. 3. Правовий статус, завдання, функції та повноваження державних органів, що здійснюють антикорупційну діяльність в Україні: Національне агентство з питань запобігання корупції, Національне антикорупційне бюро України, Спеціалізована антикорупційна прокуратура.

	4. Участь громадськості в запобіганні корупції. 5. Правовий статус викривача. Державний захист прав викривачів та членів їхніх сімей. 6. Форми повідомлення про корупційні правопорушення. <i>Література: базова 1-3,34-38</i>
9	Тема 9. Засади антикорупційної політики Національного технічного університету України «КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ імені Ігоря Сікорського. План лекції: 1. Антикорупційна політика та антикорупційна програма Університету. 2. Працівники та здобувачі вищої освіти, як суб'єкти, на яких поширюється дія антикорупційного законодавства. 3. Правовий статус уповноваженої особи з питань запобігання та виявлення корупції. 4. Прийняття та розгляд повідомлень про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень. <i>Література: базова 1-3,34-38</i>

Практичні (семінарські) заняття проводяться у формі обговорення, опитування, доповідей та колективних дискусій, а також можливі самостійні роботи для повторення попереднього матеріалу.

При викладанні навчальної дисципліни використовуються наступні групи методів навчання:

- 1) методи за джерелами знань – словесні (бесіда, лекція, інструктаж, робота з книгою), наочні (демонстрація, ілюстрація), практичні (практична робота, вправи);
- 2) методи навчання за характером логіки пізнання (індуктивний, дедуктивний);
- 3) методи навчання за рівнем самостійної розумово-пізнавальної діяльності (проблемний виклад, частково-пошуковий метод, дослідницький метод, метод проблемного викладання).

Лекція — це метод, за допомогою якого викладач у словесній формі розкриває сутність наукових понять, явищ, процесів, логічно пов'язаних, об'єднаних загальною темою.

Практична робота спрямована на використання набутих знань у розв'язанні практичних завдань. Значне місце відводиться вирішенню задач та кейс-методу, сутність яких полягає у цілеспрямованому вирішенні практичних ситуацій з метою формування умінь та навичок.

У процесі використання словесних та практичних методів викладач і студенти не можуть обійтися без індукції, дедукції аналізу й синтезу.

Проблемний виклад передбачає створення викладачем проблемної ситуації, допомогу студентам у виділенні та "прийнятті" проблемного завдання, використанні словесних методів (лекції, пояснення) для активізації мисленнєвої діяльності студентів, спрямованої на задоволення пізнавального інтересу шляхом отримання нової інформації.

Мета практичних (семінарських) занять – надати допомогу при поглибленому вивченні теоретичних положень курсу, виробити у студентів вміння правильно орієнтуватися та застосовувати законодавство при реалізації прав, свобод та обов'язків людини і громадянина.

Для підготовки до практичних (семінарських) занять рекомендується використовувати лекційні нотатки, запропоновану літературу та чинне законодавство України з відповідної теми.

Під час відповіді на практичному занятті передбачається, що студент може використовувати підготовлені напередодні нотатки та записи, але під час самої відповіді здобувачу вищої освіти варто давати усні відповіді на питання, тобто відповідати «своїми словами», не читаючи з нотаток.

Теми для практичних занять та орієнтовні питання для обговорення наведені у додатку 1.

Студенти повинні ознайомитися з передумовами виникнення, ознаками та функціями держави, а також відмінностями між різними формами правління та державного устрою. Очікується, що студенти зможуть пояснити роль громадянського суспільства та особливості його формування в Україні. Потрібно розуміти право як інструмент для регулювання суспільних відносин, а також знати структуру та джерела правових норм. Студенти повинні знати про правовий статус особи, правосуб'єктність фізичних осіб та відмінності між правами, свободами та обов'язками.

Важливо розібратися в основах публічного права, включаючи конституційне, кримінальне та адміністративне право, та розуміти різницю між різними правопорушеннями та видами відповідальності. Студенти мають засвоїти основи приватного права, знати про цивільно-правові відносини та відмінності між різними видами договорів і зобов'язань. Очікується знання основ

трудового права, включаючи укладення та припинення трудових договорів, а також види відповідальності у трудових відносинах.

Студенти повинні розуміти поняття правосуддя та судочинства, знати структуру судової системи України та основні міжнародні судові інститути. Важливо знати про механізми реалізації прав людини на національному та міжнародному рівнях, а також проблеми, що виникають у процесі забезпечення цих прав. Студенти мають обговорювати концепцію сталого розвитку суспільства, його глобальні виклики та роль правосвідомості та правової культури у соціально-політичному розвитку.

Студенти мають засвоїти основи антикорупційного законодавства України, знати поняття «корупції» та суб'єктів корупційних правопорушень. Важливо визначити правовий статус державних органів, що здійснюють антикорупційну діяльність в Україні, а також з'ясування як громадськість може брати участь в запобіганні корупції. Студенти мають знати основні засади антикорупційної політики в Університеті, а також знати суб'єктів, на яких поширюється дія антикорупційного законодавства, правовий статус уповноваженої особи з питань запобігання та виявлення корупції, порядок повідомлення про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень.

Для студентів денної форми навчання відповідно до навчальних планів факультетів (інститутів) передбачене виконання модульної контрольної роботи (МКР) наприкінці семестру за навчальним матеріалом, опрацьованим протягом усього семестру.

МКР виконується у формі тестового завдання. Доступ до тесту відкривається у визначений викладачем день, на виконання завдань передбачено обмежений час, після чого доступ до тесту блокується. Посилання на МКР надсилається студентам викладачем.

Максимальна кількість балів за модульну контрольну роботу – 25 (правильна відповідь – 1 бал; неправильна відповідь – 0 балів).

6. Самостійна робота здобувача вищої освіти

Самостійна робота – вид позааудиторної роботи навчального характеру, що спрямована на опрацювання студентом програмного матеріалу дисципліни. Студент має можливість самостійно повторити конспекти лекцій, ознайомитися з літературою до тем, що виносяться на аудиторні заняття.

Формами самостійної роботи є: виконання завдань за переліком, що наводиться до кожної теми; опрацювання матеріалів лекції, опрацювання додаткової літератури; підготовка до поточних і підсумкових контрольних заходів; робота в інформаційних мережах, пошук нормативно-правових актів та судової практики.

Розподіл годин самостійної роботи студента (СРС)

№ з/п	Вид самостійної роботи	Кількість годин СРС
1.	Підготовка до лекційних занять	6
2.	Підготовка до практичних занять	10
3.	Підготовка до МКР	2
4.	Підготовка до заліку	6

Політика та контроль

7. Політика навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Відвідування занять

Відвідування занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти будуть присутніми на лекціях і практичних (семінарських) заняттях.

Правила поведінки на заняттях

На заняттях допускається використання ноутбуків, смартфонів, але лише для цілей, зумовлених темою заняття і відповідним тематичним завданням.

На практичному (семінарському) занятті студент може використовувати підготовлені ним письмові нотатки (тези відповіді) з питань теми заняття (або передбачених завданням), але під час самої відповіді студентові бажано висловлюватися «своїми словами».

Якщо заняття відбувається в дистанційному режимі (з використанням платформ Zoom, Google Meet тощо), під час відповіді студенти **обов'язково** повинні вмикати відеозв'язок. У випадку не ввімкнення студентом відеозв'язку викладач має право вважати такого студента відсутнім на практичному (семінарському) занятті в зв'язку з неможливістю встановити особу студента.

Організаторами практичних (семінарських) занять в дистанційному режимі можуть бути і студенти, і викладач: на кожне заняття на пошту викладача, академічної групи або інший погоджений викладачем засіб зв'язку надсилається щоразу новий лінк, або заняття проводяться за постійним посиланням (лінком).

Пропущені контрольні заходи оцінювання

Рейтинг студента значною мірою формуватиметься за результатами його роботи на практичних (семінарських) заняттях. Немає конкретної кількості пропущених практичних (семінарських) занять, які потребуватимуть самостійного опрацювання студентом відповідних тем (виконання завдань) і додаткового спілкування з цього приводу з викладачем. Теми з пропущених практичних (семінарських) занять мають бути обов'язково вивчені, зокрема, за допомогою опрацювання лекційного матеріалу, а практичні завдання виконані студентом.

Відпрацювання пропущених практичних (семінарських) занять відбувається у поза атестаційний період (**в період проведення університетського календарного контролю відпрацювання пропущених практичних (семінарських) занять не проводиться**) у визначений викладачем день і час на кафедрі (329-19) або дистанційно в режимі відео-конференцій (Zoom, Google Meet) або студент надсилає викладачу на пошту виконані завдання на перевірку – відповідно до повідомленого викладачем студентам. Пропущені лекційні заняття не відпрацьовуються.

Заохочувальні бали

Участь у конференції з публікацією тез (5 балів) або публікація наукової статті у фаховому виданні (10 балів) на правничу тематику.
Пройходження онлайн-курсу при наданні сертифікату протягом періоду вивчення дисципліни, не більше 2-х курсів (4 бали за 1 курс).
Участь у конкурсах на правничу тематику протягом періоду вивчення дисципліни (5 балів).

Відповідно до Положення про систему оцінювання результатів навчання сума всіх заохочувальних балів **не може перевищувати 10% стартової складової рейтингової шкали оцінювання.**

Виконання творчих робіт є добровільним, а також може бути зараховано викладачем у якості відпрацювання пропущених семінарських (практичних) занять. Обсяг відпрацювання та кількість балів визначаються викладачем у залежності від складності творчих завдань.

Обов'язковими вимогами нарахування заохочувальних балів, є виникнення підстав для їх нарахування протягом навчального року, пред'явлення доказів, які підтверджують виникнення підстав (посилання на збірку тез, сертифікат, свідоцтво тощо) та в окремих випадках проходження усної співбесіди з викладачем або написання письмового звіту за тематикою заходу (детальніше в Розділі «Неформальна/Інформальна освіта»).

Виконання вказаних робіт може бути зараховано студенту як відпрацювання занять за темою, попередньо узгодженою із викладачем.

Визнання результатів здобутих у неформальній освіті

У разі проходження дистанційних курсів та/або вебінарів та участі у інших заходах, пов'язаних з тематикою дисципліни можливе зарахування результатів навчання до поточного рейтингу, за умови надання студентом підтверджуючих документів (детальніше у Розділі «Неформальна/Інформальна освіта»).

Академічна доброчесність

Політика та принципи академічної доброчесності визначені у розділі 3 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Детальніше: <https://kpi.ua/code>.

Норми етичної поведінки

Норми етичної поведінки студентів і працівників визначені у розділі 2 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Детальніше: <https://kpi.ua/code>.

Політика використання штучного інтелекту

Політика використання штучного інтелекту та її принципи регламентуються Наказом «Політика використання штучного інтелекту для академічної діяльності в КПІ ім. Ігоря Сікорського». Детальніше: <https://osvita.kpi.ua/node/1225>.

Позааудиторні заняття

Передбачається в межах вивчення навчальної дисципліни участь в конференціях, роботі проблемного гуртка.

8. Види контролю та рейтингова система оцінювання результатів навчання (PCO)

Поточний контроль: реалізується у формі опитування, експрес-опитування (тест-контроль), виступів на практичних (семінарських) заняттях, контролю засвоєння навчального матеріалу, вирішення кейсів або ситуативних задач, МКР.

Календарний контроль: проводиться двічі на семестр як моніторинг поточного стану виконання вимог Силабусу відповідно до графіку, встановленого Університетом.

Семестровий контроль: залік.

Студенти, які набрали протягом семестру **0-29 балів**, до заліку не допускаються.

Студенти, які набрали протягом семестру **30-59 балів**, зобов'язані скласти залік.

Умови допуску до семестрового контролю: відсутність заборгованостей у студентів з дисципліни; поточний рейтинг $RD \geq 30$.

Студенти, які набрали упродовж семестру рейтинг **60 балів і більше**, отримують оцінку «автоматом».

Залік складають студенти, які допущені до заліку, а також студенти, які мають бажання підвищити свою рейтингову оцінку з дисципліни, отриману «автоматом» за результатами поточного контролю. При цьому бали, отримані за результатами поточного контролю, скасовуються, а оцінка виставляється за результатами заліку.

Оцінювання та контрольні заходи

Рейтинг студента з дисципліни складається з балів, що отримуються за: відповіді, вирішення завдань та доповнення відповідей інших студентів у процесі дискусії на практичних (семінарських) заняттях.

Студент отримає **найвищий рейтинг**, якщо він бере активну участь на проведених практичних (семінарських) заняттях, переважно надає повні та аргументовані відповіді, логічно їх викладає, висловлює власну позицію з дискусійних питань.

Викладач оцінює роботу студента на кожному практичному (семінарському) занятті, що відображається в особистому кабінеті електронного кампусу у розділі «Поточний контроль».

Студент може оскаржити оцінку викладача, подавши відповідну скаргу викладачу не пізніше наступного дня після ознайомлення студента з виставленою викладачем оцінкою. Скарга розглядатиметься за процедурами, встановленими Університетом.

Рейтингова система оцінювання система (PCO)

№ з.п.	Контрольний захід оцінювання	Ваговий бал	Кількість	Всього
1.	Тест-контроль	0-15	2	30
2.	Модульна контрольна робота	0-25	1	25
3.	Робота на практичних (семінарських) заняттях, підготовка доповідей, презентацій, виконання ситуативних завдань	0-5	9	45
	Всього			100

Критерії оцінки відповідей на практичних (семінарських) заняттях:

- **5 балів** – студент активно бере участь у практичному занятті, повністю розібрався із темою заняття, надає повну, логічну, аргументовану відповідь; бере участь у дискусії, активно доповнює відповіді студентів протягом всього заняття, підготував цікаву та ґрунтовну доповідь із презентацією із переліку питань для підготовки та презентував її на практичному занятті; студент безпомилково дає відповіді на уточнюючі питання викладача.
- **4 бали** – студент активно бере участь у практичному занятті, розібрався із темою заняття, але допускає незначні неточності під час відповіді; порушена логіка викладення відповіді; студент бере участь у дискусії, але не протягом всього заняття; студент підготував цікаву доповідь із переліку питань для підготовки та презентував її на практичному занятті; студент може дати відповідь на уточнюючі питання викладача, але допускає незначні неточності.
- **3-2 бали** – відповідь студента неповна, потребує значних доповнень, питання повністю нерозкриті, присутні помилки в юридичній термінології і в логіці відповіді; студент не достатньо розібрався у темі практичного заняття та допускає суттєві помилки на уточнюючі питання викладача.
- **1 бал** – студент не бере активної участі на практичному занятті; здійснив незначне доповнення до відповіді іншого студента, або недостатньо розібрався із темою заняття та допускає суттєві помилки під час відповіді на питання.
- **0 балів** – студент присутній на занятті, але не відповідав протягом практичного заняття та не долучався до дискусії.

Таблиця відповідності рейтингових балів оцінкам за університетською шкалою:

<i>Кількість балів</i>	<i>Оцінка</i>
100-95	Відмінно
94-85	Дуже добре
84-75	Добре
74-65	Задовільно
64-60	Достатньо
Менше 60	Незадовільно
Не виконані умови допуску	Не допущено

9. Додаткова інформація з дисципліни (освітнього компонента)

Неформальна/Інформальна освіта

Визнання результатів навчання, набутих у межах неформальної або інформальної освіти регулюється «Положенням про визнання в КПП ім. І. Сікорського результатів навчання, набутих у

неформальній/інформальній освіті» (<https://osvita.kpi.ua/node/179>) і, як правило, здійснюється **до початку семестру**.

Студенти також мають можливість перезарахувати окремі теми навчальної дисципліни «Права і свободи людини» на підставі проходження онлайн-курсів/тренінгів національного або міжнародного рівня, за умови відповідності змісту таких курсів тематиці дисципліни. Курси можуть обиратися студентами самостійно та попередньо обов'язково узгоджуватися з викладачем, який проводить практичні заняття.

Курси можна проходити на таких освітніх платформах за тематикою навчальної дисципліни: Prometheus, HELP PC, EdEra, Дія.Освіта, Study.NAZK тощо. До прикладу такими курсами можуть бути: **ВУМ online «Права людини в дії»** (<https://vumonline.ua/course/human-rights/>), **«Антикорупція та доброчесність»** (<https://universitycourse.nazk.gov.ua/>)

Перезарахування курсу здійснюється на підставі заяви студента, поданої викладачеві, до якої додається сертифікат про успішне проходження навчання. Сертифікат повинен містити такі відомості:

- прізвище, ім'я та по батькові студента для його ідентифікації;
- активне посилання для перевірки факту проходження курсу (за наявності);
- відомості про позитивну оцінку або результат проходження (не менше ніж 75%);
- дату проходження курсу, що має припадати на поточний навчальний рік.

Викладач залишає за собою право провести усну співбесіду зі студентом щодо результатів навчання, аби пересвідчитися, що курс було опановано здобувачем вищої освіти особисто та добросовісно.

Дистанційне навчання

Можливе синхронне дистанційне навчання з використанням платформ для відео-конференцій та освітньої платформи для дистанційного навчання в Університеті.

Робочу програму навчальної дисципліни (Силабус):

Складено

викладачем кафедри інформаційного, господарського та адміністративного права Поляковою Іриною Валентинівною

к.ю.н., доцентом кафедри інформаційного, господарського та адміністративного права Гречишниковою Вікторією Володимирівною

старшим викладачем кафедри інформаційного, господарського та адміністративного права Лупак Жанною Петрівною

Ухвалено кафедрою інформаційного, господарського та адміністративного права (протокол № 15 від «26» травня 2025 року)

Погоджено Методичною радою КПП ім. Ігоря Сікорського (протокол № 8 від «29» травня 2025 року).

Практичні заняття та завдання для самостійної роботи для студентів

Тема 1. Виникнення, ознаки та функції держави. Громадянське суспільство та правова держава

Завдання для поточного контролю:

1. Питання для обговорення на практичному (семінарському) занятті:

- 1.1. Поняття та ознаки держави.
- 1.2. Теорії походження держави.
- 1.3. Функції держави.
- 1.4. Форма правління.
- 1.5. Форма державного устрою.
- 1.6. Форма державного режиму.
- 1.7. Внутрішній та зовнішній суверенітет держави.
- 1.8. Поняття та ознаки правової держави.
- 1.9. Поняття та ознаки громадянського суспільства.

2. Вирішіть тестові завдання за темою практичного (семінарського) заняття:

1. До території держави належить:
 - а) надра;
 - б) повітряний простір;
 - в) водний простір;
 - г) усі відповіді правильні.
2. Внутрішній суверенітет характеризується:
 - а) верховенство й повнота державної влади;
 - б) недоторканність кордонів держави;
 - в) невтручання в зовнішні справи держави;
 - г) наявність посади президента.
3. Зовнішній суверенітет характеризується:
 - а) недоторканність кордонів держави;
 - б) верховенство й повнота державної влади;
 - в) виключне право держави на застосування примусу;
 - г) виключне право держави на створення правових норм.
4. Держава – це:
 - а) структурована сукупність всіх політичних явищ і процесів, що існують на певній території;
 - б) система органів влади, що має ознаки суверенітету та здійснює організацію населення на певній території за допомогою примусу;
 - в) суверенна політико-територіальна організація публічної влади, певних соціальних сил (класів, груп, всього народу), що має апарат управління і примусу, робить свої веління загальнообов'язковими та вирішує як класові, так і загальносоціальні завдання;
 - г) упорядкована на засадах права система всіх політичних явищ, що функціонують і взаємодіють у суспільстві з метою завоювання, утримання або участі у політичній владі, механізм організації і функціонування політичної влади.
5. Первинний виробничий, соціальний і етнічний колектив людей в докласовому суспільстві, який засновується і існує, як правило, на кровно-родинних зв'язках – це:
 - а) фратрія;
 - б) первісне плем'я;
 - в) рід;
 - г) сім'я.

6. Різновид соціальних норм, що є правилами поведінки, які регулюють відносини між людьми на основі їх релігійних уявлень – це:
- а) норми первісної моралі;
 - б) ритуали і обряди;
 - в) звичай;
 - г) релігійні норми.
7. Верховенство, повнота, незалежність, загальність і виключність влади держави – це:
- а) державна правосуб'єктність;
 - б) державний суверенітет;
 - в) державний нейтралітет;
 - г) народний суверенітет.
8. Елементами форми держави є:
- а) форма державного механізму, форма територіального устрою, форма державно-правового режиму;
 - б) форма правління, форма територіального устрою, форма державно-правового режиму;
 - в) форма соціальної системи, форма територіального устрою, форма державно-правового режиму;
 - г) вірна відповідь відсутня.
9. Держава, в якій правління здійснюється народом – це:
- а) аристократія;
 - б) тимократія;
 - в) тиранія;
 - г) демократія.
10. Внутрішня структура держави, спосіб її територіального поділу та порядок взаємодії держави з її частинами – це:
- а) форма правління;
 - б) форма держави;
 - в) форма державного устрою;
 - г) державно-правовий режим.

3.Завдання для самостійної роботи.

3.1.Визначити юридичну природу Європейського Союзу.

3.2. Охарактеризувати напівпрезидентську форму правління в Україні.

Тема 2. Право як інструмент для регулювання суспільних відносин

Завдання для поточного контролю:

1.Питання для обговорення на практичному (семінарському) занятті:

- 1.1.Історичні етапи походження права.
- 1.2.Основні теорії походження права.
- 1.3. Поняття , зміст та ознаки права.
- 1.4. Поняття, ознаки та види норм права.
- 1. 5. Структура норми права.
- 1.6. Джерела і форми права
- 1.7.Нормативно-правовий акт
- 1.8. Поняття, ознаки і види законів.
- 1.9. Підзаконні акти.
- 1.10. Форми реалізації права.

2.Завдання для самостійної роботи.

Визначити та охарактеризувати проблеми сучасного права.

Тема 3. Правовий статус особи, співвідношення понять «права», «свободи» та «обов'язки»

Завдання для поточного контролю:

1. Питання для обговорення на практичному (семінарському) занятті:

- 1.1. Правовий статус особи як система гарантованих державою прав, свобод, обов'язків та відповідальності.
- 1.2. Терміни «людина» та «громадянин» у контексті визначення правового статусу суб'єкта.
- 1.3. Основні ідеї, «підвалини» правового статусу особи.
- 1.4. Поняття «правосуб'єктність», «правоздатність» та «дієздатність».
- 1.5. Правовідносини як різновид суспільних відносин.
- 1.6. Сутність прав, свобод та обов'язків як невід'ємних складових правового статусу, співвідношення між поняттями.

2. Визначити правові статуси особи: громадянин, іноземець, біженець в аспекті: отримання освіти, медичної допомоги, участь у виборах та референдумах, зайняття політичних посад та зайняття підприємницькою діяльністю

3. Завдання для самостійної роботи.

1. Чому правовідносини називають "життям" права?
2. Назвіть базові права людини, які їй належать від народження.
3. Користуючись Конституцією, заповнити таблицю, вписавши статті, які регулюють наступні групи основних прав:

громадянські	політичні	економічні	соціальні	екологічні	сімейні	культурні

Тема 4. Основи публічного права (конституційне право, кримінальне право, адміністративне право).

Завдання для поточного контролю:

1. Питання для обговорення на практичному (семінарському) занятті:

- 1.1. Характеристика конституційного, адміністративного та кримінального права як галузей права України.
- 1.2. Конституція України як основний закон держави.
- 1.3. Види прав людини і громадянина.
- 1.4. Невідчужуваність та непорушність прав. Громадянство.
- 1.5. Форми народовладдя в Україні.
- 1.6. Кодекс України про адміністративні правопорушення (КУпАП).
- 1.7. Адміністративне правопорушення, його складові.
- 1.8. Адміністративні стягнення: поняття, види. Адміністративна відповідальність.
- 1.9. Кримінальний кодекс України (ККУ).
- 1.10. Кримінальне правопорушення: поняття, ознаки, види.

2.1. Кейс:

«Група студентів з 5 осіб вирішила створити власну ІТ компанію. Для отримання швидкого стартового капіталу ними було створено та розповсюджено ПО для автоматизації роботи підприємств, яке: збирало конфіденційну інформацію, за нерозголошення якої в подальшому вимагали кошти шляхом надсилання листів з погрозами; надавало доступ до приватних комп'ютерних систем співробітників та/або блокувало їх роботу до введення коду, тобто містило віруси, прогами-вимагачі та шпигунські прогами. Код, так званий «вікуп» можна було отримати

після оплати коштів на надісланий зловмисниками рахунок. Загалом постраждалим було завдано збитків на 150 млн. доларів США.»

Напишіть склад злочину (злочинів):

Суб'єкт злочину	Суб'єктивна сторона	Об'єкт злочину	Об'єктивна сторона

2.2.Вирішіть тестові завдання за темою практичного (семінарського) заняття:

1) Конституційне право України

а) зосереджує свою увагу на основах конституційного ладу країни; представляє собою сукупність юридичних норм, затверджених вищим органом державної влади, що встановлюють принципи відповідальності, а також суспільно небезпечні діяння які визнаються злочинами і яким покаранням підлягають особи, винні в їхньому здійсненні

б) зосереджує свою увагу на основах конституційного ладу країни; основах правового статусу людини і громадянина; основах правосуддя; основах територіального устрою України та порядку організації і діяльності органів державної влади і місцевого самоврядування

в) зосереджує свою увагу на основах конституційного ладу країни; регулює суспільні відносини управлінського характеру, які виникають у процесі публічного управління економікою, соціально-культурною та адміністративнополітичною сферами життя, а також у ході забезпечення реалізації та захисту прав, свобод та інтересів громадян та юридичних осіб

2) Кримінальне право

а) галузь права, що зосереджує свою увагу на основах конституційного ладу країни; представляє собою сукупність юридичних норм, затверджених вищим органом державної влади, що встановлюють принципи відповідальності, а також суспільно небезпечні діяння які визнаються злочинами і яким покаранням підлягають особи, винні в їхньому здійсненні

б) галузь права, що представляє собою сукупність юридичних норм щодо основ правосуддя; основ територіального устрою України та порядку організації і діяльності органів державної влади і місцевого самоврядування

в) галузь права, що представляє собою сукупність юридичних норм, затверджених вищим органом державної влади, що встановлюють принципи кримінальної відповідальності, а також визначають, які суспільно небезпечні діяння визнаються злочинами і яким покаранням підлягають особи, винні в їхньому здійсненні

г) зосереджує свою увагу на основах конституційного ладу країни; регулює суспільні відносини управлінського характеру, які виникають у процесі публічного управління економікою, соціально-культурною та адміністративнополітичною сферами життя, а також у ході забезпечення реалізації та захисту прав, свобод та інтересів громадян та юридичних осіб

3) Адміністративне право України

а) галузь права, що регулює суспільні відносини управлінського характеру, які виникають у процесі публічного управління економікою, соціально-культурною та адміністративнополітичною сферами життя, а також у ході забезпечення реалізації та захисту прав, свобод та інтересів громадян та юридичних осіб органами виконавчої влади та місцевого самоврядування

б) галузь права, що зосереджує свою увагу на основах конституційного ладу країни; представляє собою сукупність юридичних норм, затверджених вищим органом державної влади, що встановлюють принципи відповідальності, а також суспільно небезпечні діяння які визнаються злочинами і яким покаранням підлягають особи, винні в їхньому здійсненні

галузь права, що представляє собою сукупність юридичних норм щодо основ правосуддя; основ територіального устрою України та порядку організації і діяльності органів державної влади і місцевого самоврядування

в) галузь права, що представляє собою сукупність юридичних норм, затверджених вищим органом державної влади, що встановлюють принципи кримінальної відповідальності, а також визначають, які суспільно небезпечні діяння визнаються злочинами і яким покаранням підлягають особи, винні в їхньому здійсненні

4) Відносини між державними органами, які підпорядковані один одному:

а) Міністерство юстиції України - Міністерство внутрішніх справ України

б) Кабінет Міністрів України - Міністерство освіти і науки України

в) Міністерство освіти і науки України - КПП ім. Ігоря Сікорського

5) Відносини між державними органами та установами, організаціями, які їм підпорядковані

а) Міністерство юстиції України - Міністерство внутрішніх справ України

б) Кабінет Міністрів України - Міністерство освіти і науки України

в) Міністерство освіти і науки України - КПП ім. Ігоря Сікорського

6) Хто може призначити позачергові вибори народних депутатів України?

а) Голова Верховної Ради України

б) Президент України

в) Всеукраїнський референдум

г) Прем'єр міністр

7) Міністерству цифрової трансформації України підпорядковано

а) Державна служба України з питань праці

б) Адміністрація Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України

в) Державне агентство інфраструктурних проектів України

8) Вік, з якого може наставати адміністративна відповідальність

а) 14

б) 16

в) 18

9) Писана конституція

а) єдиний нормативний акт, прийнятий у суворо встановленому порядку, має чітку внутрішню структуру

б) декілька документів, прийнятих у різний час і в різному порядку, але за своїм змістом вважаються конституцією держави

в) прийнята загальноновизнаними демократичними засобами

г) підготовлена і введена в дію одноособовим актом монарха або метрополією своїй колишній колонії

10) Економічні права

а) можливості людини і громадянина брати участь у громадському і державному житті, вносить пропозиції про поліпшення роботи державних органів, їх службових осіб і об'єднань громадян, критикувати недоліки в роботі, безпосередньо приймати участь в різних об'єднаннях громадян

б) можливості людей, що характеризують їх фізичне і біологічне існування, задоволення матеріальних, духовних та деяких інших потреб

в) можливості людини і громадянина, які характеризують їх участь у виробництві матеріальних благ

3.Завдання для самостійної роботи.

3.1. Необхідно вміти пояснити:

- значення Конституції України серед інших нормативно-правових актів,
- види конституційних прав та обов'язків людини і громадянина
- відмежування адміністративного права від інших галузей права
- складові адміністративного правопорушення та види адміністративних стягнень
- поняття адміністративної процедури та адміністративної послуги
- адміністративна відповідальність - адміністративне стягнення;
- адміністративний проступок – кримінальне правопорушення.

Тема 5. Основи приватного права (цивільне право, трудове право).

Завдання для поточного контролю:

1. Питання для обговорення на практичному (семінарському) занятті:

- 1.1. Загальна характеристика цивільного права України. Цивільно-правові відносини.
- 1.2. Особисті немайнові права, що забезпечують природне існування і соціальне буття фізичної особи.
- 1.3. Поняття та види договірних зобов'язань.
- 1.4. Цивільно-правова відповідальність.
- 1.5. Право на працю.
- 1.6. Загальний порядок укладання трудового договору.
- 1.7. Трудовий договір, трудова угода, трудовий контракт: порівняльна характеристика.
- 1.8. Підстави припинення трудового договору.
- 1.9. Робочий час і час відпочинку за чинним законодавством про працю України.
- 1.10. Дисциплінарна і матеріальна відповідальність.

2. Підготуйте розгляд кейсу з посиланням на законодавство.

2.1. Прокоментуйте з посиланням на законодавство. Кваліфікуйте дії осіб. Визначте правопорушення. Визначте можливі способи захисту, застосування відповідальності, в тому числі і цивільної відповідальності. Блогер на своєму YouTube каналі розмістив відеоролик відзнятий ним в магазині. На такому відеоролику була відзнята продавчиня над якою блогер насміхався, зокрема над її розумовими здібностями та вагітністю. Також було «перекручено» назву магазину на нецензурну та таку що погіршувала репутацію магазину. На ролику видно блогера та те як він висловлює нецензурною лайкою своє відношення до магазину та вагітної продавчині. Після перегляду вказаного відео ролику стан здоров'я продавчині різко погіршився, вона звернулася до медичного закладу з загрозою викидня. Впродовж перебування продавчині в стаціонарі в медичному закладі її звільнили за рішенням адміністрації магазину.

2.2. Підготуйте розгляд практичної ситуації з посиланням на законодавство. Підрядник В. порушив умови договору, не виконав ТЗ, що спричинило істотні недоліки в роботі. Яким правом наділено Замовника відповідно до Цивільного кодексу України?

2.3. Підготуйте розгляд практичної ситуації з посиланням на законодавство. Коли ви зустрілись з подругою, вона поділилась з вами своїми переживаннями та звернулась за допомогою. Впродовж 3 років вона працює за строковим контрактом, який закінчується через місяць. Вона дізналась, що вагітна. Отже, після закінчення строку контракту вона фактично залишається безробітною, адже на роботу вагітною на її думку її ніхто не візьме. Відповідно заробітної плати не буде і виплату по «декретній» відпустці вона не отримає. За що жити і як далі бути не знає. Які питання вам необхідно з'ясувати додатково для того, щоб дати їй відповідь? Сформулюйте пораду (=правову консультацію) вашій подрузі на підставі тих відомостей, які у вас є, з посиланням на законодавство, максимально визначивши правові норми якими можливе врегулювання ситуації

3.Завдання для самостійної роботи.

3.1. Необхідно вміти пояснити:

- «цивільне право як галузь права», предмет цивільно-правового регулювання,
- принципи цивільного права, метод цивільно-правового регулювання,
- учасники цивільних відносин,
- способи захисту цивільних прав,
- види цивільних правовідносин,
- основні права, що передбачені Цивільним кодексом України,
- особисті немайнові відносини, пов'язані з майновими,
- особисті немайнові відносини, не пов'язані з майновими,
- особисті немайнові права, що забезпечують природне існування фізичної особи,
- особисті немайнові права, що забезпечують соціальне буття фізичної особи,
- поняття зобов'язання, його ознаки, зміст, підстави виникнення зобов'язань, види зобов'язань,

- поняття «договір», особливості «договірного права», зміст договору, істотні умови, види цивільно-правових договорів,
- право на працю
- трудове право як галузь права
- процедуру укладання трудового договору;
- основні та додаткові умови трудового договору;
- види трудового договору;
- підстави припинення трудових відносин;
- види робочого часу та часу відпочинку;
- підстави притягнення сторін трудового договору до дисциплінарної та матеріальної відповідальності.

яка саме відмінність між такими поняттями, як:

- публічне право – приватне право,
- цивільна дієздатність - цивільна правоздатність,
- фізична особа - юридична особа;
- речі – майно,
- рухомі речі – нерухомі речі,
- подільні речі – неподільні речі,
- індивідуально визначені речі - такі, що визначаються родовими ознаками
- споживні речі та неспоживні речі,
- головні та приналежні речі,
- речові права і права, що виникають із зобов'язань,
- форс мажор – поважні причини
- робітник - працівник;
- документи, які подаються при працевлаштуванні - документи, які пред'являються при працевлаштуванні;
- скорочений робочий час - неповний робочий час; реалізація права на відпустку-види відпусток

4. Ситуаційна задача.

Визначити як в чинному законодавстві визначено «дистанційна робота», «фріланс» та якими нормами трудового права буде регулюватись або вже регулюється ваша робота, відповідно до зазначеної спеціальності.

Тема 6. Забезпечення та реалізація прав людини

Завдання для поточного контролю:

1. Питання для обговорення на практичному (семінарському) занятті.

- 1.1. Права людини.
- 1.2. Правосуддя.

- 1.3. Судова система України: суди загальної юрисдикції та Конституційний Суд України.
- 1.4. Міжнародний Суд ООН.
- 1.5. Міжнародний кримінальний суд.
- 1.6. Європейський суд з прав людини.
- 1.7. Механізми реалізації прав людини – національні та міжнародні. Проблеми забезпечення та реалізації прав людини.

2. Завдання для самостійної роботи.

1. Підготувати доповідь – презентацію «Механізми захисту прав людини» на одну з тем:
 - захист прав людини Комітетом ООН з прав людини;
 - захист прав людини, що здійснюється Радою Європи;
 - захист прав людини у Лізі арабських держав;
 - захист прав людини в Організації ісламського співробітництва;
 - міжамериканський досвід захисту прав людини;
 - захист прав людини в Асоціації держав Південно-Східної Азії.

Тема 7. Сталий розвиток суспільства. Інститут прав людини в контексті переходу на засади сталого розвитку.

Завдання для поточного контролю:

1. Питання для обговорення на практичному (семінарському) занятті:

- 1.1. Поняття сталого розвитку.
- 1.2. Передумови виникнення ідей сталого розвитку.
- 1.3. Принципи концепції сталого розвитку.
- 1.4. Поняття глобалізації.
- 1.5. Позитивні та негативні наслідки глобалізації.
- 1.6. Цілі сталого розвитку до 2030 року.
- 1.7. Етапи взаємодії людини і довкілля.
- 1.8. Правосвідомість у соціально-політичному розвитку людини: поняття, структура, види.
- 1.9. Правова культура населення: поняття, види, способи підвищення рівня.
- 1.10. Сучасні проблеми прав людини у контексті глобалізації.
- 1.11. Національні особливості переходу України на шлях сталого розвитку.
- 1.12. Правозахисні рухи.

2.2. Розробіть презентацію на 5-7 слайдів (без урахування титульної сторінки та останньої сторінки, де треба зазначити які джерела були використані в ході підготовки презентації) та охарактеризуйте одну з цілей сталого розвитку:

- 1) подолання бідності;
- 2) подолання голоду, досягнення продовольчої безпеки, поліпшення харчування і сприяння сталому розвитку сільського господарства;
- 3) забезпечення здорового способу життя та сприяння благополуччю для всіх у будь-якому віці;
- 4) забезпечення всеохоплюючої і справедливої якісної освіти та заохочення можливості навчання впродовж усього життя для всіх;
- 5) забезпечення гендерної рівності, розширення прав і можливостей усіх жінок та дівчат;
- 6) забезпечення доступності та сталого управління водними ресурсами та санітарією;
- 7) забезпечення доступу до недорогих, надійних, стійких і сучасних джерел енергії для всіх;
- 8) сприяння поступальному, всеохоплюючому та сталому економічному зростанню, повній і продуктивній зайнятості та гідній праці для всіх;
- 9) створення стійкої інфраструктури, сприяння всеохоплюючій і сталій індустріалізації та інноваціям;
- 10) скорочення нерівності;

- 11) забезпечення відкритості, безпеки, життєстійкості й екологічної стійкості міст, інших населених пунктів;
- 12) забезпечення переходу до раціональних моделей споживання і виробництва;
- 13) вжиття невідкладних заходів щодо боротьби зі зміною клімату та її наслідками;
- 14) збереження та раціональне використання океанів, морів і морських ресурсів в інтересах сталого розвитку;
- 15) захист та відновлення екосистем суші та сприяння їх раціональному використанню, раціональне лісокористування, боротьба з опустелюванням, припинення і повернення назад (розвертання) процесу деградації земель та зупинка процесу втрати біорізноманіття;
- 16) сприяння побудові миролюбного і відкритого суспільства в інтересах сталого розвитку, забезпечення доступу до правосуддя для всіх і створення ефективних, підзвітних та заснованих на широкій участі інституцій на всіх рівнях;
- 17) зміцнення засобів здійснення й активізація роботи в рамках глобального партнерства в інтересах сталого розвитку.

На практичному (семінарському) презентуйте результати своєї роботи, супроводжуючи доповіддю (до 5 хв.).

2.3.Вирішіть тестові завдання за темою практичного (семінарського) заняття:

1. Об'єктивний процес усе більш тісного зближення, взаємодії, взаємозалежності різних країн і народів світу, перш за все, у економічній сфері, але також у сферах інформації, культури, технологій, управління - це:

- а) глобалізація;
- б) гармонізація;
- в) імплементація;
- г) кодифікація.

2. Розвиток, що відповідає потребам сучасності, не впливаючи на здатність майбутніх поколінь задовольняти свої власні потреби – це:

- а) соціальний розвиток;
- б) сталий розвиток;
- в) суспільний розвиток;
- г) правовий розвиток.

3. При розрахунку індексу людського розвитку не враховується такий показник:

- а) рівень життя;
- б) рівень освіти;
- в) стан здоров'я;
- г) стан навколишнього природного середовища.

4. Генеральною метою стратегії сталого розвитку є:

- а) збереження людства;
- б) подолання голоду;
- в) подолання бідності;
- г) досягнення миру.

5. До глобальних проблем, як до головних чинників, що створюють серйозну загрозу сталому розвитку народів, разом з економічними та екологічними, відносять такі:

- а) недостатнє харчування;
- б) іноземна окупація;
- в) збройні конфлікти;
- г) тероризм;
- д) всі відповіді правильні.

3. Завдання для самостійної роботи.

Охарактеризувати поняття та класифікація глобальних проблем.

Визначити особливості розвитку прав людини у контексті глобалізації.

4. Кейс

Кейс №1 Проаналізувавши проблеми та перспективи реалій українського суспільства, розробіть програму, яка передбачає ряд заходів щодо підвищення правової культури населення серед населення у вашому регіоні, наприклад, серед дітей (команда №1), серед підлітків (команда №2), серед молоді та студентства (команда №3), серед дорослих (команда №4), серед людей літнього віку (команда №5).

Врахуйте поточний стан правової культури, особливості цільової аудиторії, ефективність кампанії та методи вимірювання її результатів, промоцію у соціальних мережах.

Кейс №2 Робота в групах. Об'єднавшись у групи по 3-5 студентів, спільно поміркуйте над вашим посильним вкладом у вирішення сучасних проблем розвитку прав людини у контексті глобалізації, сформулювавши 5-7 основних тез, які варто втілити в життя найближчим часом. Після презентації власних результатів усіх груп, проведіть голосування в рамках якого підтримайте за одну з груп, висловивши аргументовану позицію вашого вибору, таким чином, визначивши групу-переможця, яка зібрала найбільшу кількість голосів.

Тема 8. Антикорупційна діяльність в Україні.

Завдання для поточного контролю:

1. Питання для обговорення на практичному (семінарському) занятті:

- 1.1. Поняття корупції, її особливості.
- 1.2. Види корупційних діянь.
- 1.3. Суб'єкти корупційних правопорушень.
- 1.4. Міжнародне антикорупційне законодавство.
- 1.5. Антикорупційне законодавство України.
- 1.6. Правовий статус, завдання, функції та повноваження Національного агентства з питань запобігання корупції.
- 1.7. Правовий статус, завдання, функції та повноваження Національного антикорупційного бюро України.
- 1.8. Правовий статус, завдання, функції та повноваження Спеціалізованої антикорупційної прокуратури.
- 1.9. Участь громадськості в запобігання корупції.
- 1.10. Правовий статус викривача.
- 1.11. Державний захист прав викривачів та членів їхніх сімей.
- 1.12. Форми повідомлення про корупційні правопорушення.

2.2. Розробіть презентацію на 5-7 слайдів (без урахування титульної сторінки та останньої сторінки, де треба зазначити які джерела були використані в ході підготовки презентації) та розкрийте наступні питання:

- важливість антикорупційної діяльності в судах;
- боротьба з корупцією в органах місцевого самоврядування;
- боротьба з корупцією в правоохоронних органах;
- боротьба з корупцією на побутовому рівні.

Тема 9. Засади антикорупційної політики Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського».

Завдання для поточного контролю:

1. Питання для обговорення на практичному (семінарському) занятті:

- 1.1. Антикорупційна політика Університету.

1.2. Антикорупційна програма Університету.

1.3. Працівники закладу вищої освіти, як суб'єкти, на яких поширюється дія антикорупційного законодавства.

1.4. Здобувачі вищої освіти, як суб'єкти, на яких поширюється дія антикорупційного законодавства.

1.5. Правовий статус уповноваженої особи з питань запобігання та виявлення корупції.

1.6. Прийняття та розгляд повідомлень про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень.